

FORSVARSMINISTERIET

27. maj 2016

NOTAT 65: MULIGHEDEN FOR PARALLELE FORHANDLINGSFORLØB

Spørgsmål

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

"Har regeringen overvejet muligheden for evt. at udvælge en primær kandidat, men samtidig forhandle parallelt med en sekundær kandidat for at lægge et maksimalt pres på leverandørerne og have en "Plan B", hvis forudsætningerne for den primære kandidat skulle vise sig at afvige væsentligt i den afsluttende fase - en mulighed som nævnes i Rigsrevisionens rapport fra 2009 om indkøb af kampfly."

Grundlag

Notatet baseres på, hvad der er oplyst til kandidaterne i forbindelse med Forsvarsministeriets udsendelse af "Request for Binding Information" (RBI 2014), "Forsvarsforlig 2010 – 2014", "Beretning til Statsrevisorerne om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly" fra 2009 samt Folketingsbehandling af B139 den 8. maj 2015.

Sagsfremstilling

Danmarks forhandlingsposition

Der er i RBI-processen modtaget oplysninger fra andre landes regeringer (en såkaldt Government-to-Government proces) og altså ikke direkte med producenterne.¹ I forbindelse med udsendelsen af RBI til kandidaterne i 2014, har Danmark forbeholdt sig retten til ultimativt at kunne afbryde forhandlingerne og revidere typevalget. Dette kan gøres, hvis kontraheringen afviger væsentligt fra, hvad leverandøren har oplyst i RBI-besvarelsen. Dette princip vil blive videreført indtil en kontrakt for købet af nye kampfly er underskrevet.

I forhold til en anskaffelse af F-35 flyet vil Danmark være en del af en større pulje af lande, herunder Australien, Holland, Italien, Norge, Storbritannien, Tyrkiet og USA, der anskaffer fly på samme hovedkontrakt. Dette giver landene en stærk forhandlingsposition overfor producenten. Det medfører endvidere stordriftsfordele og dermed en lavere produktionspris pr. enhed for producenten, idet denne kan tilrettelægge produktionen af et større antal fly, end hvis landene skulle forhandle og anskaffe flyene individuelt.

En dansk anskaffelse af kampfly fra USA vil ske til samme pris, som USA selv anskaffer flyet til. Den amerikanske regering må ikke, jf. amerikansk lovgivning, tilbyde materiellet til en lavere pris end, hvad det amerikanske forsvar selv køber til. For F-35 vil Danmark blive tilbudt flyet til samme faste pris som det amerikanske flyvevåben betaler, mens der ved en

---

¹ Alternativet til en Government-to-Government anskaffelse ville være et såkaldt Direct Commercial Sale (DCS), hvor der forhandles direkte med producenten af flyet. Ved anskaffelse af kampfly fra USA er dette i praksis hverken muligt eller hensigtsmæssigt. Det skyldes, at der er behov for sikkerhed for levering af en række driftsunderstøttende forhold som uddannelse til piloter og teknikere, reservedele, løbende opdateringer mv. som håndteres i fællesskab med det amerikanske forsvar.

anskaffelse af Super Hornet vil skulle betales en mindre procentdel af anskaffelsessummen i administrationsgebyr, der er påkrævet ved et såkaldt *Foreign Military Sales* (FMS).

Betydningen af åbenhed for forhandlingspositionen

Offentliggørelse af sammenligningsgrundlaget for kandidaterne ville alt andet lige medvirke til at forringe forhandlingspositionen. En fastholdelse af forhandlingspres fordrer således en vis grad af lukkethed om evalueringsresultaterne af de tre kampfly.

jf. forsvarsforliget 2010-2014 blev der i relation til en kommende kampflyanskaffelse lagt vægt på at tilrettelægge en åben proces, der kunne bidrage til en offentlig debat. Regeringen har afvist hensynene til forhandlingspositionen og åbenhed i processen. På den baggrund er det besluttet i videst mulig omfang at offentliggøre beslutningsgrundlaget. Dette følger også Folketingets opfordringer til åbenhed, som det eksempelvis blev udtrykt under behandling af beslutningsforslag B139, den 8. maj 2015.

Fastholdelse af forhandlingspres ville endvidere fordrer en vis grad af jævnbyrdighed blandt kandidaterne, idet der herved vil kunne lægges pres på den primære kandidat ved at henvise til konkurrenternes styrker. Evalueringsresultaterne peger på, at F-35 rangerer højere end konkurrenterne inden for alle fire forhold, herunder det økonomiske. Muligheden for at kunne opretholde et forhandlingspres på leverandøren af F-35 gennem parallelle forhandlinger med øvrige leverandører, ville således under alle omstændigheder være begrænset.

Endelig bemærkes, at udgangspunktet for typevalget er de evalueringer, der er gennemført af de tre kampflykandidater inden for henholdsvis strategiske, militære, økonomiske og industrielle forhold. At kampflyene er blevet gjort til genstand for fire særskilte evalueringer er således udtryk for, at økonomi ikke udgør den eneste beslutningsfaktor. Særligt på det strategiske og militære område kunne det synes mindre relevant at lægge et forhandlingspres på leverandøren.

Forhandlinger med flere kandidater

Såfremt der skulle indledes parallelle forhandlinger med en anden kandidat i den danske kampflykonkurrence, ville det stille krav om en anderledes finansieringsløsning eller alternativt en nedjustering af dimensionering og opgaveløsning. Dette skyldes de højere anskaffelsesomkostninger forbundet med disse kandidater.